

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะกล่าวถึงแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกกล่าวถึงแนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากร และส่วนที่สองกล่าวถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากร

ในการศึกษาเรื่องนี้ มีแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ (วันเพ็ญ สายชล, 2549)

ความรู้ หมายถึง ความจำเกี่ยวกับสิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อน ไม่ว่าจะเป็นความจำเกี่ยวกับลักษณะทั่วไป วิธีการ กระบวนการ ลำดับ โครงสร้าง

ความเข้าใจ หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารความหมายของสิ่งที่เรียนรู้โดยไม่จำเป็นต้องนำไปสัมพันธ์กับสิ่งอื่นๆ ได้แก่

1. แปลความ สามารถสื่อความเป็นสิ่งที่เรียนรู้แล้ว โดยวิธีสื่อความหมายอื่น เข้าใจความหมายของความรู้ที่ปรากฏในการสื่อความหมายแบบต่างๆ
2. การตีความ สามารถอธิบายหรือสรุปความเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนรู้นั้นได้
3. การขยายความ สามารถพิจารณาถึงสิ่งที่นอกเหนือไปจากเรื่องที่เรียนรู้ทั้งในด้านโอกาสที่จะนำไปใช้ ผลที่เกิดขึ้น แนวโน้มในอนาคตต่อไป

โดยสรุปความหมายได้ว่า ความรู้ความเข้าใจ หมายถึงความสามารถในการจำและเข้าใจรายละเอียดของข้อมูลต่างๆ ที่บุคคลได้สะสมไว้ และถ่ายทอดต่อๆ กันมาตลอดจนสามารถที่จะสื่อความหมาย แปลความ ตีความ ขยายความ หรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ หลังจากที่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ แล้ว

แนวทางการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ และ 65 ตรี (สาธิต รั้งคสิริ, 2551: A040-A045)

ตามประมวลรัษฎากร ได้กำหนดให้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิ ซึ่งคำนวณได้จากรายได้จากกิจการหรือเนื่องจากกิจการที่กระทำในรอบระยะเวลาบัญชี ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 65

การคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องใช้เกณฑ์สิทธิ หมายถึงให้นำรายได้ที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีใด แม้ว่าจะยังไม่ได้รับชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น และให้นำรายจ่ายทั้งสิ้นที่เกี่ยวกับรายได้นั้น แม้จะยังมีค้างจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีนั้นมารวมคำนวณเป็นรายจ่ายของรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

มาตรา 65 ทวิ

เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา 65 ทวิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- 1) รายการที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ตรี ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย
- 2) ค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ให้หักได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ฉบับที่ 145 (พ.ศ. 2527) และฉบับที่ 473 (พ.ศ. 2551)

การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาดังกล่าว ให้คำนวณหักตามส่วนเฉลี่ยแห่งระยะเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมา

- 3) ราคาทรัพย์สินอื่นนอกจากราคาสินค้าคงเหลือให้ถือตามราคาที่พึงซื้อทรัพย์สินนั้นได้ตามปกติ และในกรณีที่มีการตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้น ห้ามมิให้นำราคาที่ตีราคาเพิ่มขึ้นมารวมคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิ ส่วนทรัพย์สินรายการใดมีสิทธิหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาก็ให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในการคำนวณกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราเดิมที่ใช้ก่อนตีราคาทรัพย์สินเพิ่มขึ้น โดยให้หักเพียงเท่าที่ระยะเวลาและมูลค่าต้นทุนที่เหลืออยู่สำหรับทรัพย์สินเท่านั้น

- 4) ในกรณีโอนทรัพย์สิน ให้บริการหรือให้กู้ยืมเงินโดยไม่มีค่าตอบแทนค่าบริการหรือดอกเบี้ย หรือค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ย ต่ำกว่าราคาตลาดโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ยนั้น ตามราคาตลาดในวันที่โอน ให้บริการหรือกู้ยืมเงินได้

- 5) เงินตรา ทรัพย์สินหรือหนี้สินซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่เหลืออยู่ในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทย และเงินตรา

ทรัพย์สินหรือหนี้สิน ซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่รับมาหรือจ่ายไปในระหว่างรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทยตามราคาดลาดในวันที่ได้รับมา หรือจ่ายไปนั้น

6) ราคาสินค้าคงเหลือในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณตามราคาทุน หรือราคาดลาดแล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่า และให้ถือราคานี้เป็นราคาสินค้าคงเหลือยกมาสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีใหม่ด้วย

การคำนวณราคาทุนดังกล่าว เมื่อได้คำนวณหลักเกณฑ์ใดตามวิธีการบัญชีแล้ว ให้ใช้หลักเกณฑ์นั้นตลอดไป เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากอธิบดี จึงจะเปลี่ยนหลักเกณฑ์ได้

7) การคำนวณราคาทุนของสินค้าที่ส่งเข้ามาจากต่างประเทศนั้น เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมิน โดยเทียบเคียงกับราคาทุนของสินค้าประเภท และชนิดเดียวกับที่ส่งเข้าไปในประเทศอื่น

8) ถ้าราคาทุนของสินค้าเป็นเงินตราต่างประเทศ ให้คำนวณเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนท้องตลาดของวันที่ได้สินค้านั้น เว้นแต่เงินตราต่างประเทศนั้นจะแลกเปลี่ยนได้ในอัตราทางการ ก็ให้คำนวณเป็นเงินตราไทยตามอัตราทางการนั้น

9) การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 186 แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น และหนี้สูญรายได้ให้นำมาคำนวณเป็นรายได้แล้ว หากได้รับชำระในภายหลังก็มีให้นำมาคำนวณเป็นรายได้อีก

10) สำหรับบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ให้นำเงินปันผลที่ได้จากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจการร่วมค้า มารวมคำนวณเป็นรายได้เพียงกึ่งหนึ่งของจำนวนที่ได้ เว้นแต่ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและจดทะเบียนไว้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนไว้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถ้าถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผล และบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม ไม่ต้องนำเงินปันผลที่ได้จากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย โดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจการ ร่วมค้ามารวมคำนวณเป็นรายได้

11) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมให้นำมาคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว

12) เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไรที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียมให้นำมารวมคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่ายตามกฎหมายดังกล่าว และถ้าผู้รับเป็นบริษัทจดทะเบียนหรือเป็นบริษัทตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยให้นำบทบัญญัติของ (10) มาใช้บังคับโดยอนุโลม

13) มูลนิธิหรือสมาคมที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ ไม่ต้องนำเงินค่าลงทะเบียนหรือค่าบำรุงที่ได้รับจากสมาชิก หรือเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการรับบริจาค หรือจากการให้โดยเสนาหา แล้วแต่กรณี มารวมคำนวณเป็นรายได้

14) ภาษีขาย ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ได้รับหรือพึงได้รับ และภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งได้รับคืนเนื่องจากการขอคืน ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเป็นรายได้

มาตรา 65 ตี

มาตรา 65 ตี ได้กำหนดรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) เงินสำรองต่างๆ นอกจากเงินสำรองจากเบี้ยประกันเพื่อสมทบทุนประกันชีวิต เงินสำรองจากเบี้ยประกันภัยเพื่อสมทบทุนประกันภัย เงินสำรองที่กั้นไว้เป็นค่าเผื่อหนี้สูญหรือหนี้สงสัยจะสูญ ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร

2) เงินกองทุน เว้นแต่กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 183 (พ.ศ. 2533)

3) รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัว การให้โดยเสนาหา หรือการกุศล เว้นแต่รายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ หรือเพื่อการสาธารณะประโยชน์ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ให้หักได้ในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิและรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการศึกษาตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี ให้หักได้อีกในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ

4) ค่ารับรองหรือค่าบริการส่วนที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ 143 (พ.ศ. 2522)

5) รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน หรือรายจ่ายในการต่อเติมเปลี่ยนแปลงขยายออกหรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สิน แต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม

6) เบี้ยปรับหรือเงินเพิ่มภาษีอากร ค่าปรับทางอาญา ภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระหรือพึงชำระ และภาษีซื้อของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน เว้นแต่ภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีซื้อของผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งต้องเสียภาษีตามมาตรา 82/16 ภาษีซื้อที่ต้องห้ามนำมาหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 82/5 (4) หรือภาษีซื้ออื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 243) พ.ศ. 2534 (มาตรา 65 ตรี (6 ทวิ)

7) การถอนเงิน โดยปราศจากค่าตอบแทน ของผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล

8) เงินเดือนของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะที่จ่ายเกินสมควร

9) รายจ่ายซึ่งกำหนดขึ้นเองโดยไม่มีรายการจริง หรือรายจ่ายซึ่งควรจะได้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีอื่น เว้นแต่ในกรณีที่ไม่สามารถจะลงรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีใดก็อาจลงรายจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีถัดไปได้

10) ค่าตอบแทนแก่ทรัพย์สินซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเป็นเจ้าของ และใช้เอง

11) ดอกเบี้ยที่คิดให้สำหรับเงินทุน เงินสำรองต่างๆ หรือเงินกองทุนของตนเอง

12) ผลเสียหายอันอาจได้กลับคืนมา เนื่องจากการประกันหรือสัญญาคุ้มครองใดๆ หรือผลขาดทุนสุทธิในรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ เว้นแต่ผลขาดทุนสุทธิยกมาไม่เกินห้าปีก่อนรอบระยะเวลาบัญชีปัจจุบัน

13) รายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการ โดยเฉพาะ

14) รายจ่ายซึ่งมิใช่รายจ่ายเพื่อกิจกรรมในประเทศไทยโดยเฉพาะ

15) ค่าซื้อทรัพย์สินและรายจ่ายเกี่ยวกับการซื้อหรือขายทรัพย์สิน ในส่วนที่เกินปกติโดยมีเหตุผลอันสมควร

16) ค่าของทรัพย์สินหรือสิทธิที่สูญหรือสิ้นไปเนื่องจากกิจการที่ทำ

17) ค่าของทรัพย์สินนอกจากสินค้าที่ตราค่าต่ำลง ทั้งนี้ ภายใต้งบกับมาตรา 65 ทวิ

18) รายจ่ายซึ่งผู้จ่ายพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ

19) รายจ่ายใดๆ ที่กำหนดจ่ายจากผลกำไรที่ได้เมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีแล้ว

20) รายจ่ายที่มีลักษณะทำนองเดียวกับที่ระบุไว้ใน (1) ถึง (19) ตามที่จะได้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา (ฉบับที่ 315) พ.ศ. 2540

ทั้งนี้ การคำนวณกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากร มาตรา 65 ทวิ และตรี นั้น บางมาตราจะสอดคล้องกับหลักบัญชี ส่วนบางมาตรามีความแตกต่างกับหลักบัญชี ดังนั้นในการศึกษาความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากรของผู้ทำบัญชีในจังหวัดพิษณุโลก ทั้งนี้จึงศึกษาเฉพาะประเด็นหลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากรที่แตกต่างกับหลักบัญชี ทำให้ต้องมีการปรับปรุงกำไรสุทธิทางบัญชีให้เป็นกำไรสุทธิทางภาษีอากร

แนวคิดการปรับปรุงกำไรทางบัญชีให้เป็นทางภาษีอากร (กรมสรรพากร, 2552: ออนไลน์)

ในแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ตามมาตรา 68 และมาตรา 69 แห่งประมวลรัษฎากรนั้น เมื่อกำหนดกำไรสุทธิขาดทุนสุทธิตามบัญชีกำไรขาดทุนแล้ว ให้นำกำไรสุทธิมาปรับปรุงให้เป็นกำไรสุทธิทางภาษีอากรตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) รายได้ที่ให้ถือเป็นรายได้ตามประมวลรัษฎากร ให้นำมาบวกกลับ เช่น รายได้เนื่องจากกิจการที่ไม่ได้นำมารวมคำนวณกำไรสุทธิทางบัญชี และการโอนทรัพย์สิน การจ่ายค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยการกู้ยืม ที่ต่ำกว่าราคาตลาด

2) รายจ่ายที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายตามประมวลรัษฎากร ให้นำมาบวกกลับ เช่น ค่าสิทธิหรือค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินที่หักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด ค่าเช่าซึ่งเป็นรายจ่ายซึ่งควรจะจ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีก่อน ดอกเบี้ยที่คิดให้สำหรับเงินทุนของตนเอง หนี้สูญที่ตัดจำหน่ายโดยยังมีได้ติดตามทวงถามตามสมควรเพื่อให้ได้รับชำระและไม่เป็นไปตามเงื่อนไขตามมาตรา 65 ทวิ (9) และกฎกระทรวง ภาษีมูลค่าเพิ่ม เบี้ยปรับเงินเพิ่ม ค่าปรับทางอาญาและภาษีเงินได้ของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่นำมาคำนวณเป็นรายจ่ายในงบกำไรขาดทุน ค่ารับรองที่หักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด

3) รายได้ที่ได้รับการยกเว้นจากภาษีเงินได้นิติบุคคล ให้นำมาหักออก เช่น เงินปันผลจำนวนถึงหนึ่งที่ได้จากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจการร่วมค้า เว้นแต่ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยและจดทะเบียนไว้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่งไม่ได้จดทะเบียนไว้กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ถ้าถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของหุ้นทั้งหมดที่มีสิทธิออกเสียงในบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผล และบริษัทจำกัดผู้จ่ายเงินปันผลไม่ได้ถือหุ้นในบริษัทจำกัดผู้รับเงินปันผลไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อม และเงินปันผลทั้งจำนวนที่ได้จากบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย กองทุนรวม หรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมาย โดยเฉพาะของประเทศไทยจัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืม

เงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจการ รวมคำนวณจำนวนเป็นรายได้

4) รายจ่ายที่มีสิทธิหักได้เพิ่มขึ้น ให้นำมาหักออก เช่น ค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาทรัพย์สินที่กฎหมายกำหนดให้หักในอัตราเร่ง รายจ่ายค่าอุปกรณ์ที่มีผลต่อการประหยัดพลังงาน รายจ่ายในการส่งลูกจ้างเข้ารับการฝึกอบรม รายจ่ายค่าจ้างเพื่อทำวิจัยและถ่ายทอดเทคโนโลยี รายจ่ายค่าจ้างคนพิการเข้าทำงาน รายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา และเพื่อสนับสนุนด้านการเรียนรู้และนันทนาการ ซึ่งหักได้เพิ่มขึ้นในอัตราที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

5) ขาดทุนสุทธิที่มีสิทธินำมาหักตามกฎหมาย ให้นำมาหักออก ได้แก่ ผลขาดทุนสุทธิยกมาไม่เกิน 5 รอบระยะเวลาบัญชี

6) รายการบวกกลับกับกำไรขาดทุนสุทธิหลังหักขาดทุนสุทธิที่มีสิทธิหักได้ตามกฎหมาย ได้แก่ รายจ่ายเพื่อสนับสนุนการศึกษา และรายจ่ายเพื่อสนับสนุนด้านการเรียนรู้และนันทนาการ รายจ่ายเพื่อสนับสนุนกีฬาตามโครงการ รายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ สาธารณะประโยชน์ และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้ศึกษาได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากรของผู้ทำบัญชีในจังหวัดพิษณุโลก ดังนี้

ขวัญวิมล โกศัยเสรี (2540) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายภาษีเงินได้นิติบุคคลของสำนักงานบัญชีในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จากผลการศึกษา พบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขในการคำนวณกำไรสุทธิที่เป็นรายได้เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง และผลของคะแนนความรู้ความเข้าใจไม่มีความแตกต่าง

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิที่เป็นรายจ่าย ตามมาตรา 65 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง แต่ในบางประเด็นมีความรู้ความเข้าใจที่ค่อนข้างต่ำซึ่งเป็นรายจ่ายตามมาตรา 65 ทวิ (2) การตัดมูลค่าทรัพย์สินที่สูญหายหรือชำรุดไม่สามารถใช้งานได้ มีผู้ตอบผิดร้อยละ 75.9 และพบว่าในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีความรู้ความเข้าใจที่ดีกว่ากลุ่มระดับการศึกษานอกระบบหรือต่ำกว่า

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิที่เป็นรายจ่ายต้องห้าม มาตรา 65 ตี แห่งประมวลรัษฎากร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับ

ปานกลาง แต่ในการพิจารณารายชื่อของคำถามแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามมีส่วนรู้ความเข้าใจที่ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (8) แห่งประมวลรัษฎากร กรณีหลักเกณฑ์เงินเดือนของผู้ถือหุ้นหรือผู้เป็นหุ้นส่วนเฉพาะส่วนที่จ่ายเกินสมควร มีผู้ตอบผิดร้อยละ 77.6 และพบว่าในกลุ่มระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจที่ดีกว่า กลุ่มระดับการศึกษานุปริญญาหรือต่ำกว่า และในกลุ่มผู้มีประสบการณ์ทำบัญชีมากกว่า 6 ปี มีระดับค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ความเข้าใจที่ดีกว่ากลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ทำบัญชีต่ำกว่า 4 ปี

4. ความรู้ความเข้าใจในด้านการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการปรับปรุงกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากรก่อนการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 30 และผลของคะแนนความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน

5. ความรู้ความเข้าใจในด้านการกรอกแบบแสดงรายการ และการยื่นแบบแสดงรายการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลาง แต่มีบางประเด็นแสดงได้ว่ามีความรู้ความเข้าใจค่อนข้างต่ำ เกี่ยวกับวิธีการชำระภาษีด้วยเช็ค 4 วิธี ที่มีผู้ตอบแบบสอบถามผิดร้อยละ 67.2 และผลของคะแนนความรู้ความเข้าใจไม่มีความแตกต่างกัน

ประสุมิ มุติ (2542) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ความเข้าใจในด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลของผู้เสียภาษีในอำเภอเมืองจังหวัดระยอง ซึ่งได้ศึกษาวัดระดับความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลในด้านเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย และทำการเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลแยกตามเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่การงาน ระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง ประเภทของผู้ประกอบการ ประเภทของการประกอบกิจการ และรายได้ของกิจการต่อปี กับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย จากผลการศึกษา พบว่า

ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจ พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล มีมากกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นเรื่อง การคำนวณราคาสินค้าคงเหลือ มูลนิธิหรือสมาคม การตีราคาทรัพย์สินเงินปันผลจากบริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา การจำหน่ายหนี้สูญ ดอกเบี้ยที่คิดให้สำหรับเงินทุนของตนเอง เงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ค่าของทรัพย์สินที่ตีราคาต่ำลง รายจ่ายค่ารับรองหรือค่าบริการ รายจ่ายซึ่งพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ และผลขาดทุนสุทธิของรอบระยะเวลาบัญชีก่อนๆ ยกมา มีน้อยกว่าร้อยละ 50

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิและรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ที่มีเพศ ระยะเวลาการดำรง

ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประเภทของการประกอบกิจการ รายได้ของกิจการต่อปีต่างกัน ไม่มี ความแตกต่างกัน ยกเว้น ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิของผู้เสียภาษี เงินได้นิติบุคคลกลุ่มบริษัทจำกัดและห้างหุ้นส่วนจำกัดมีความแตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับรายการที่ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายของผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 45 ปี กลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี กับอายุ 36-45 ปี และกลุ่มอายุ 26-35 ปี กับมากกว่า 45 ปี มีความแตกต่างกัน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิของผู้เสียภาษี เงินได้นิติบุคคลกลุ่มผู้จัดการฝ่ายบัญชีกับพนักงานบัญชี และกลุ่มหุ้นส่วนผู้จัดการกับพนักงาน บัญชี มีความแตกต่างกัน

นันทิยา อินบุรี (2548) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีอากร สำหรับธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ซึ่ง ได้ในการศึกษาแยกประเด็นปัญหาออกเป็น การกำหนดวันที่เริ่มได้สิทธิประโยชน์ตามบัตร ส่งเสริมการลงทุน การกำหนดรายได้ที่จะนำไปรวมคำนวณกำไรสุทธิจากการประกอบกิจการที่ ได้รับการส่งเสริมการลงทุน การคำนวณหักรายจ่าย การเฉลี่ยรายได้ และการเฉลี่ยรายจ่ายการนำผล ขาดทุนของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไปหักภายหลังระยะเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีภายใน 5 ปี การคำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนให้เป็นไปตาม เงื่อนไขของมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากรด้านการคำนวณรายได้ รายจ่ายและสินทรัพย์ การจัดทำรายงาน การเก็บรักษาเอกสาร การประมาณการภาษีเงินได้ นิติบุคคลครึ่งปี และการกรอกแบบ ภ.ง.ด. 50 ทุกประเด็นปัญหาเหล่านี้พบว่ากิจการที่ตอบ แบบสอบถามมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกระดับปัญหาของกิจการตามทุนจ ดทะเบียนพบว่า โรงงานที่มีทุนจดทะเบียนมากกว่า 1,000 ล้านบาท ซึ่งเป็นกิจการขนาดใหญ่ ปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และระดับมาก แต่มีปัญหาในระดับมากที่สุด ได้แก่ การ คำนวณกำไรสุทธิและขาดทุนสุทธิของกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนให้เป็นไปตามเงื่อนไข ของมาตรา 65 ทวิ และมาตรา 65 ตริ แห่งประมวลรัษฎากรด้านสินทรัพย์ ประเด็นความยุ่งยาก ในการตรวจนับสินค้าคงเหลือ และเมื่อจำแนกปัญหาของกิจการตามจำนวนบัตรส่งเสริมที่เคย ได้รับจนถึงปัจจุบันพบว่า กิจการที่เคยได้รับบัตรส่งเสริมมากกว่า 15 บัตร ซึ่งเป็นกิจการที่เคย ได้รับบัตรส่งเสริมจำนวนมากที่สุด ทุกประเด็นปัญหาพบว่ากิจการที่ตอบแบบสอบถามมีปัญหาอยู่ ในระดับน้อย และไม่มีปัญหา

ไอลัดดา ผุยชา (2549) ได้ศึกษาเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากรของ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชีมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากรโดยรวมเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ได้แก่ ด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เช่น หักค่าใช้จ่าย กรณีสามีภริยาต่างฝ่ายต่างมีเงินได้ และ
 ความเป็นสามีภริยามีอยู่ตลอดปีภาษี ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล เช่น ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้
 นิติบุคคล ได้แก่ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามรายละเอียดตามประมวลรัษฎากร ด้าน
 ภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น ผู้ประกอบการในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีหน้าที่ในการเรียกเก็บภาษีทุกครั้งที่มี
 การขายสินค้าหรือให้บริการและนำส่งภายในวันที่ 15 ของเดือนภาษีถัดไป และด้านภาษีหัก ณ ที่
 จ่าย เช่น เงินได้ประเภทต่างๆ ที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved